

Merken. Pater MUNSTERS te Stein merkte op 14 Mei (1 ex.), 17-V (1 ex.), 18-V (2 exx.), 19-V (1 ex.) en 24-IX (3 exx.), waarvan geen enkel werd teruggezien. Van 4 op 25-IX gemerkte dieren werden er 2 op 26-IX en 1 van deze nog weer op 27-IX teruggezien. Geen resultaat leverden op: 26-IX (3 exx.), 27-IX (2), 28-IX (1), 2 en 3 October (telkens 1 ex.). Van 2 op 8-X gemerkte dieren werd 1 de volgende dag gezien. Zonder resultaat waren merkingen op 9 en 13-X, terwijl op deze laatste datum wel een op 11-X gemerkt ex. werd waargenomen. Hierbij dient evenwel te worden opgemerkt, dat het observatieterrein van Pater MUNSTERS vrij klein is, zodat aan het niet terugzien geen al te grote betekenis gehecht mag worden (zeker niet, dat de dieren „dus” weg-trekken!).

Totaal aantal waarnemingen: 1366.

(Wordt vervolgd).

De kwikdamplamp als lokmiddel voor insecten

door
G. BANK Jr.

Een der beste methodes om vlinders te verzamelen is wel de lichtvangst. Kunnen wij met smeer goede resultaten behalen, het licht geeft altijd nog betere. Vooral de moderne kwikdamplamp oefent een grote aantrekkingskracht op de nachtvlinders uit.

Het kwikdamplicht onderscheidt zich op twee manieren van het gewone, n.l. door de kleur en door het z.g. stroboscopisch effect. De kleur is blauwgroen, wat vele tinten anders doet schijnen dan ze zijn. Hiermede moet met vangen wel goed rekening worden gehouden, daar de soorten er ogenschijnlijk zeer door veranderen. De stroboscopische eigenschap heeft tot gevolg, dat men elke beweging in snelle opeenvolgende fasen waarneemt, dus zo ongeveer als een humoristische tekenaar het kwispelstaarten van een hond pleegt uit te beelden. De kwikdamplamp verbruikt 160 watt en geeft een lichtsterkte van 300 dekalumen, dus veel licht met betrekkelijk gering stroomverbruik.

Wij, dat zijn de heer WESTERNENG en ik, hebben in 1948 vier maal 's nachts in Heemskerk gelicht, nl. op 31 Juli, 14 Augustus, 28 Augustus en 11 September. De avond van 31 Juli was niet ideaal wat het weer betrof, er hing een nogal dichte zeedamp over het landschap. Toch kwamen toen naar schatting zeker 2000 exemplaren op het licht af, terwijl het aantal op 14 Augustus zeker 3000 was. De beide laatste avonden waren koud en leverden, behoudens enkele najaarsspanners, weinig op.

Het ligt niet in mijn bedoeling een opsomming van alle soorten te geven, maar enkele wil ik toch wel noemen: *Actebia praecox* L., *Euxoa cursoria* Hufn., *Leucania conigera* Schiff., *Chiasmia clathrata* L., *Lampra fimbriata* Schreber, *Actinotia polyodon* Cl., *Plusia* soorten, *Lithosia quadra* L. en nog vele andere.

Dat de vlinders een voorkeur hebben voor kwikdamplicht wordt ook nog geïllustreerd door de etalageverlichting in Zaandam. Van de weinige vlinders hier, die door het licht worden aangetrokken, treffen we de meeste aan op kwikdamplampen, die hier en daar als etalageverlichting worden gebruikt. De verhouding is hier zeker 7 à 8 tegen 1.

Wat het kwikdamplicht zo attractief doet zijn, weet ik niet, maar het

wil mij toch voorkomen dat het niet alleen de lichtsterkte is. In dit verband zou het juist voor de oudere leden van de vereniging aanbeveling verdienen hiermede ook eens proeven te nemen. Zij toch hebben een veel grotere ondervinding met de lichtvangst dan wij en kunnen daardoor beter een conclusie trekken, vooral wanneer zij in de gelegenheid zijn regelmatig te lichten en niet, zoals wij, afhankelijk zijn van een toevallig mooie Zaterdagavond. Door het succes van verleden jaar meen ik wel deze kwikdamplamp met klem te mogen aanbevelen. De heer WESTERNENG ontving van zijn correspondent Mr. A. W. RICHARDS uit Engeland dit bericht: "I have so far taken 448 species of Macrolepidoptera during the year, mainly as a result of installing a mercury vapour lamp in my garden. These lamps are infinitely more attractive to night-flying creatures than the ordinary filament type."

Ook daar schijnt men dus met succes de kwikdamplamp te gebruiken. Waarom dan ook niet hier eens geprobeerd?

Koning Williamstr. 36, Zaandam, Mei 1949.

Aantekeningen over bijen en wespen IV

door
P. BENNO

Zeldzame Bijensoorten uit Oost-Brabant (Hym. Apidae).

Behalve de vroeger opgegeven soorten uit de Peel (Ent. Ber. 12 : 281) lijken mij nog de volgende vangsten, die gedeeltelijk een uitgebreider gebied betreffen in de Oostelijke helft van de provincie Noord-Brabant, een vermelding waard :

Andrena rosae Pnz. Deze soort, door VAN DER VECHT (1928) als zeldzaam aangegeven, ving ik reeds in 1939 te 's-Hertogenbosch en Vucht. Nu ik sinds dit voorjaar weer in deze omgeving verbleef, ving ik ze aanstonds terug, nl. te Empel (15/22-IV-1949; 2 ♀♀, 7 ♂♂ op Ribes en Berberis). Deze *Andrena* schijnt in de onmiddellijke omgeving van Den Bosch niet erg zeldzaam te zijn, maar een zeer locale verspreiding te bezitten. Elders in Oost-Brabant heb ik ze niet aangetroffen en ook Pater A. ADRIAANSE e.a. hebben er indertijd tevergeefs naar gezocht, hoewel de soort zeer goed herkenbaar is en onmiddellijk opvalt.

A. fulvago (Christ.) Met deze soort deed ik juist dezelfde ervaring op. In Ent. Ber. 10 : 205 vermeldde ik ze reeds van Vucht. Dit jaar zag ik ze te Empel vrij talrijk vliegen op *Crepis* (einde Mei). Overigens is deze soort alleen bekend van Texel en enkele plaatsen in Zuid-Limburg.

A. labiata Schck. Helenaveen, 11-VI-1948 (♂), op *Aegopodium*; Empel, 18/20-VI-1949 (4 ♀♀), op *Trifolium repens* L. Door VAN DER VECHT als zeldzaam aangegeven.

Anthophora borealis Mor. Deurne, 16-VII-1947 (♂), op *Nepeta*; Helenaveen, 25-VII-1948 (♀), op *Echium*. Door VAN DER VECHT (1930) als f.n.sp. vermeld van Amsterdam en Mook (Plasmolen).

Dufourea (Halictoides) dentiventris Nyl. Helenaveen, 25-VII-1948 (♀), op *Jasione*.

Macropis fulvipes (F.) Beers a/d. Maas, 12-VII-1945 (3 ♀♀), op *Lysimachia vulgaris* L.